

Előfizetési árak:

ostán vagy házhoz küldve:

Egész évre. 20.— kor.

Félévre . 10.— kor.

Negyedévre 5.— kor.

Egy hónapra 1.70 kor.

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területen-
ként 8 fillér.
Nyiltór és magán-
érdekű közlemények
soronként 40 fillér.

Megjelenik
minden nap, az ün-
nepek és vasárnapok
kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felolós szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Szétfoslott felhők.

Debreczen, okt. 16.

A Tisza és az Apponyi ismeretes beszédei nyomán feltámadt a gyanúsítások légiója a szabadelvű párt kebelében állítólag duló egyenetlenkedésről és viszálykodásról. Különösen Tisza Kálmán beszéde volt az, melyet oly értelemben kommentáltak, mintha a Tisza és a köréje csoportosult politikuskok és ellenében állának a miniszterelnök által inaguurált politikai irányzattal, sőt az Apponyi beszédének egyes passusait úgy értelmezték, mintha az a Tisza által hangoztatott elvek elítélése lett volna.

Nagyon jól tudjuk, hogy honnan eredtek e kombinációk és azt is tudjuk, hogy a szabadelvű párt tömör egysége kiknek nem tetszik és szinte megszoktuk már, hogy napról-napra oly híresztelések bocsáttassanak világgá, melyek a szabadelvű párt kebelében fennálló kiegyenlithetlen ellentétekről csábitó dalokat zengenek s épen azért nem is tartjuk szükségesnek, hogy ezen egyforma refrainnel végződő dallamokra reflektáljunk, azonban egy Tisza Kálmánhoz nagyon közel álló jőnevű szabadelvű párti képviselőnek beszámoló beszéde al-

kalmasnak látszik előttünk arra, hogy e beszédben foglalt kijelentések alapján kimutassuk, hogy a szabadelvű párt egysége soha sem volt erősebb és tömörebb, mint ma s hogy azok a gyanúsítások, melyeket a reakció leselkedő spionjai különösen Tisza Kálmánra s hibeire ráfognak, mily üres szólamok és hogy a Széll Kálmán miniszterelnök iránti bizalom hatványozott mértékben megnövekedett nemcsak a pártban, hanem a párton kívül is.

Az Örley Kálmán nyilatkozatát úgy kell tekintenünk mint a mely oly világos czélzattal tétetett, hogy demonstrálja azt a föltétlen bizalmat, melylyel a párt legrégebb tagjai Széll Kálmán miniszterelnök iránt viseltetnek. Meg kell mutatnunk ellenfeleinknek, hogy ez oldalról sebezhetetlenek vagyunk s hogy hasztalanul erőlködnek a viszály magvát az azonos elvi alapon álló pártkorifeusok között elhinteni. És figyelemreméltó e nyilatkozat azért is, mert az Ausztriával való viszony körvonalozásánál is pontos határokat állapított meg, melyekre nézve még ily világos kijelentést keveset hallottunk.

Az Ausztriával szemben elfogalando álláspontunknál ugyanis két elvet kell szem előtt tartanunk:

a politikait és a gazdaságit. Politikai tekintetben a monarchia egysége a personal unio és a hatvanhetes közjogi alap épségben tartásával minden körülmények között megörzendő. Gazdasági tekintetben azonban a különválás lehetséges, sőt bizonyos körülmények között óhajtandó is.

Mert Magyarország terheit többé fokozni nem igen lehet. Ha tehát Ausztriával nem tudnánk oly megállapodásra jutni, mely Magyarországnak kedvezőbb helyzetet biztosít, mint a minőt a gazdasági különválás útján elérhetőnek tart. akkor a vámsorompókat fel kellene állitanunk.

A külön vámterület létesítésére való ezen utalást megtalálhatjuk csaknem minden számottevő szabadelvű politikus újabb nyilatkozatában s így azt sem lehet a szabadelvű párt egysége ellen érvül felhozni, hogy az önálló vámterület felállításának kérdésében éles ellentétek merültek volna fel a párt tagjai között.

Vannak ugyan egyesek, kik a szabadelvű párt régebb és újabb tagjai között az egybeolvadást nehezíteni igyekeznek, de mindkét pártárnnyalat kiválóbb férfiai oly loyális kijelentéseket tettek, hogy ezekkel szemben a párttagok tömö-

TÁRCZA

A kis tanár, meg a nagy ovodásnő.

(A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája.)

Irta: Gyökössy Endre.

Segédtanárnak jött egy alföldi kisebb városba a — kis tanár.

Szorgalmas emberke volt, annál is inkább, mert most készült az utolsó vizsgára. Állattant, növénytant, ásványtant és vegy-tant tanított. Örökösen a gimnázium muzeumában szorgoskodott; rendezgette a raeparált állatokat, a préselt növényeket, az összegyűjtött ásványokat, azonfelül speciálitásból a régi pénzeket. S e nem valami poetikus foglalkozás közepette is — szerelmes tudott lenni szegény!

*

— Tessék jól megnézni hölgyeim! Igazi amerikai kolibrik, gyönyörű példányok!

— Valóban szépek. A tavaszi kalapomnál egy épen ilyen van! — jegyzi meg a csintalan Ilonka.

— De tanár ur, én jobban szeretném a növényeket nézegetni; szenvedélyes botanikus vagyok. Nem lenne szives megmutogatni? — kérdi az ovodásnő, Ilonka nagy-nénikéje.

Ketten voltunk ugyanis a kis tanár vendége jelenleg a gimnázium muzeumában. Ilonka esinos, barna fiatal leány: csupa tűz, csupa élet; s az ovodásnő: nagy nyurga, bi-

zony legfeljebb csak valamikor lehetett szép.

— Akkor parancsoljanak a másik terembe átsétálni, azt a szép növénygyűjteményt valóban érdemes lesz megnézegetni, egyedül erre lehet büszke iskolánk, páratlan kérem, páratlan.

— Hát csak tessék. En itt maradok. Érdekel is engem az a sok szinehagyott virág; nem sokkal érdekesebbek ezek a kitö-mött állatok, ha mindjárt majom is? Ugy-e tanár ur? — kérdi nem minden czélzás nélkül a hamis Ilonka.

— Teljesen igaza van Ilonka nagysádnak is.

— Hát akkor vezesse át a másik terembe Berta nénit — így hívta nagy-nénikéjét, a nagy ovodásnőt — de aztán jő-jön vissza, magyarázzon meg nekem mindent.

— Igen, igen! Tehát pardon egy pillanatra... jövök tüstént, csak a leltározó füzeteket keresem elő, hogy önagyságának rendelkezésére bocsáthassam.

Ilonka maga maradt s halkan monologizált:

— Mernék az életembe fogadni, hogy ez a kis csodabogár szerelmes belém. Csak ne volna olyan pirinkó, talán még a kathedrából se látszik ki? Hanem valóságos zsidó rabbi abban a hosszú, fekete kabátban, avval a kecske-szakállal.

— Pszt!... még megtalálják hallani. Na csak bolondulj kis tanár bácsi, legalább egygyel több lesz azok száma, a kiket már eddig — kikosaraztam.

Nagy büszkén felesapta a fejét s gynyos mosolylyal sétálgatott, várta kis tanár bácsiját... és jött is csakhamar.

— Itt volnék, itt volnék — hajlongott — mit méltóztatik parancsolni? A legszivesebben, a legnagyobb örömmel megmutogatok s megmagyarázok mindent magácskának, ha meg nem haragszik e megszólításért?

— Sose fáradjon tanár ur. Hanem nincs egy székje, komolyan mondom, már fáradt vagyok, de meg meg is untam már ezt a sok tömött állatot, vagy tudom is én mit, nézegetni. Le szeretnék ülni.

— Azonnal kérem, azonnal.

Avval egy csomó poros aktát szedett le egyik sarokban nyögő székről, gondosan megtörölgette s megkínálta vele Ilonkát.

— Hát igen? !... Igaza van nagysádnak — teljes igaza, — megunhatja az ember e sok tömött állatot, vagy tudom is én mit — kezdé a kis tanár a szerelem lágyan suttgó hangján.

— Én olyan szivesen forgolódtam, tettem vettem ezelőtt, de amióta magácskát ismerem...

— Azóta, tanár ur?

— Azóta jobban szeretnék örökösen magácska körül forgolódni.

— Ugyan, ne tréfáljon már tanár ur!?

— Nem tréfálok kedves Ilonka — kezdé hangosabban a kis tanár: — ezelőtt életem is fel tudtam volna áldozni, hogy egy strucz tojást szerezzek a muzeumnak, de azóta, azóta csak önért élek, önért tudnék — meghalni is.

rülését egyes politikai súlylyal alig bíró egyének kirohanásai meg nem akadályozhatják.

Soha sem volt párt, melynek ne lettek volna kebelében egyes tagjai, kik igyekeztek a párt megállapított alapelveinek megváltoztatására, már vagy azért, mert nyughatatlan természetük megkívánja, hogy bizonyos ellenzékeskedő akciókat fejtsenek ki, vagy azért, mivel aspirációikat elérni, magukat ambíciójuknak megfelelőleg érvényesíteni nem tudják. El kell ösmernünk, hogy a szabadelvű pártban is vannak ilyenek. De hát baj ez? Vajjon nincsen-e szükség arra is, hogy egy erős és többféle elemekből álló politikai párt éberségét fentartsuk s hogy magának a pártnak körében is mozgalmas életet, vitákat és eszmecseréket folytassunk?

A szabadelvű pártnak egysége nem kárthatja tagjait sem némaságra, sem tétlenségre s vannak figyelemre méltó eredeti eszmék, melyeknek felvetése nemcsak kívánatos, hanem szükséges is. Ezt kívánja maga a szabadelvűség eszméje és a pártélet mozgalmas természetét.

Ily viták és eszmecserék között bizonyára akadnak olyanok is, melyek nem felelnek meg sem a liberális elvének, sem a párt álláspontjának, de ezektől nincs okunk féltetni a szabadelvűséget. Széll Kálmán tiszta hazafisága, nagy tudása és politikai bölcsesége mindenkor meg tudja óvni a szabadelvű párt egységét. Az a vád, hogy a miniszterelnök a reakzionárius irányzat felé hajlik, ellenségeink kezében fegyver akar lenni, a párt

megtörésére. A szabadelvű párt régi és újabb elemeinek harmonikus együttérzése az Örley nyilatkozata által újabban bizonyítást nyert s azok a felhők, melyek politikai életünk látóhatárát koronként elborítják, szétfoszlottak e nyilatkozat hatása alatt. Az új parlamenti aera egét nem is fogják többé e felhők elhomályosítani, mert tudjuk, hogy a szabadelvű párt irányadó férfai között megvan a teljes egyetértés és a kölcsönös bizalom, melyet a gyanúsítások többé megrontani nem képesek.

A kereskedelmi utazók véleménye
A Magyar Kereskedelmi Utazók Egyesületének hivatalos közlönye a megrendelések gyűjtéséről szóló törvényjavaslatról a következő érdekes véleményt mondja:

A képviselőház e hét végén fogott bele a megrendelések gyűjtésének korlátozásáról szóló törvényjavaslat tárgyalásába. Nem sokára le is tárgyalja. A javaslatból törvény lesz és hangsúlyozzuk — nem is fáj nekünk. Fölterjesztésünk, melyet annak idején a kereskedelmi kormányhoz intéztünk, mindenképpen meggyőzhet, hogy mi a megrendelések gyűjtése körül elkövetett visszaélésekkel egy pillanatig se identifikáltuk magunkat. Nem is volt rá okunk. A mi egyesületünk tagjai — s csak ezek nevezhetők kereskedelmi utazóknak — magánfogyasztót soha sem látogatnak, az ő kliensük maga a vidéki kereskedő. A képviselőház szónokai tehát kívánatos és jó dolgot cselekesznek, ha a detail-utaztatás kinövésének szigorú megnyirbálásával talpra segítik a vidéki kereskedelmet. S egy pillanatra sem jut eszünkbe, hogy ezt a törekvésüket magunk ellen irányulónak tekintsük. Ha valami zokon esett nekünk a parlament tárgyalásaiban, az csak egy. Hogy sem a támadók, sem a védők nem tudnak helyesen disztigválni s nem akartak, vagy nem tudtak rámutatni, hogy különbség van a kereskedelmi utazó között, a kinek csak a vidéki kereskedővel van dolga s a detailben utazó ügynök között, a ki csak a magánfogyasztót keresi föl.

Ezt az utóbbit kívánta megrendszabályozni a parlament és, sajnos, nem disztigvált a kifejezésekben, csak az intézkedésekben. — Ilyenformán a szavak minket is sértettek, holott az intézkedések ellen nem emelünk kifogást. Az egészről pedig csak azt a tanúságot vonjuk le, hogy épen a képviselő uraknak illenék pontosan disztigválni, nehogy egy kalap alá fogva az együvé nem tartozókat: oda is üssön, a hova ütni nem akart és nem is akarhatott.

A Tanári Kör ünnepe.

Debreczen, okt. 15.

Kettős ünnepe volt f. hó 14-én a debreczeni tanárságnak. Ünnepelte a magyar irodalomnak és közoktatásnak oly kiváló férfait, a minők dr. Bethy Zsolt, a Kisfaludy Társaság és az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület elnöke, dr. N e g y e s s y László akadémiai tag, R a j n e r Ferencz, a Tanáregyesületi Közlöny szerkesztője és D ö r r e Tivadar tanár és rajzművész, a kiket szeretett vendégül fogadott.

De ünnepelte D ó c z i Imre egyházköri felügyelőt, a Debreczeni Tanári Kör elnökét, a kinek épen az említett nagydemü és országos hírvő férfiak hozták be Budapestről a Tanáregyesület tiszteleti tag-ságáról szóló diszoklevelet, a tanári munkásság és tanügyi érdemek legszebb jutalmát.

A fővárosi kiváló vendégek már szombat délután megérkeztek s az estét az Angol Királynőben töltötték jó magyar vacsoránál és Magyarinak még jobb magyar zenéje mellett, mint Dóczi Imrének szívesen látott vendégei.

Vasárnap délelőtt 10 órára volt hirdetve a Tanári Kör ez idei első gyűlése, melyen megjelentek a debreczeni középiskolai tanárok majdnem teljes számmal. A fővárosi vendégek és a kör elnökén kívül ott voltak: Géresi Kálmán tankerületi főgazdát, Sinka Sándor, Fazekas Sándor, Váradi Károly igazgatók, Karai, Nagy Elek, Nagy Zsigmond, S. Szabó, dr. Petzkó, Csűrös, Bokor, Kiss György, Nagy József, Nagy Sándor kollegiumi, Beezner, Domokos, Harmath, Laczkó, Kovaliczky, Nádasdi, Pogány, Zimmermann főreáliskolai, Starck, Visskó, Szmodics, Zvér piarista gimn. tanárok, azonki-

— Szóval, szerelmes tanár ur, szerelmes?

— Az vagyok! — mondá olyan hangon, mint a ki nagy bűnét bevallotta s az ítéletet várja.

— No ha életét is fel tudná értem áldozni, tanár ur, vágassa le a szakállát, mert valóságos zsidó rabbinak látszik így.

S mielőtt felelt volna a kis tanár, belépett a nagy ovodásnő, a szenvedélyes botanikus, ki nagy hamar meguntta egyedül a növények tanulmányozását.

— Menjünk Ilonka!

S hiába vigasztalta őket a kis tanár. De Ilonka az ajtóból még egyszer vissza kiáltotta:

— Levágassa aztán a szakállát!

— Tőlem beszélhet Berta néni akármit is. „Letette a vizsgát, letette a vizsgát.“ Hát bánom is én; tőlem letehetette, százszor is, még olyan jelesen is, én nem szeretem, ki sem állhatom, gyűlölöm.

S nagy durezza jött le fel a szobában.

— Nem jól beszélsz, Ilonka, nem jól beszélsz. Manapság már nagyon jó állás a tanárság: biztos évi fizetés, nyugdíj. De meg nem is olyan csunya ember, nem tesz az semmit, hogy olyan kicsike, elvégre is arról nem tehet szegény, de látod mennyire szeret, még a szakállát is levágatta a kedvedért.

— Mit törődöm ér. avval, hanem most engem oktatni akar Berta néni, pedig hát épen így kosarazgatta ki kérőit egykor.

— Épen azért oktatnának most. Emlékezhetsz reám, szép lány voltam, büszke voltam, mint te és már a harminczhatodik ibolyanyilást is megértem — férj nélkül. Elégg siratom büszkeségemet most, azért kell nyomorognom, más gyermekeivel bajlódnom. Látod, látod, most jó volna egy ilyen — pirinkó férj is.

— Hahaha! Nagyszerű. De ezen segíteni is lehet!

— Nem szégyenled magad, ki tudod nevetni nagynénédet. Ez nem széptőled.

— Boesánat, nénikém, de olyan kitűnő gondolat cikázott át agyamon abban a pillanatban. Tudja mit, Berta néni? Ha a kis tanár hozzánk jön, úgy is mindig Berta néniel mulat, én ha csak lehet mindig megszokom előle, így hát legjobb lesz, ha én haza megyek Nyitrába s levél megértetem a kis tanár bácsival, hogy reám ne számíts. De a néni meg azontul is szívesen látja s majd csak összeegyeznek valahogy, hiszen érti annak a módját Berta néni?!

— Jó, jó, csak gunyolódj! És azt hiszed, hogy volna hozzá szívem, mikor látom, hogy téged szeret s magamat varrnám mégis a nyakába. Rosszul ismersz hugocskám, mondhatom, nagyon rosszul ismersz.

Az egész város találgatta az okát, hogy a vig, a pajzán, az ifjuságtól rajongással körülvett Ilonka miért hagyta el oly hirtelen, oly váratlanul nénikéjét, miért ment haza Nyitrába, mikor itt olyan jól mulatott?

Csakhamar helyesen a kis tanárral hoz-

ták összefüggésbe a távozást és sajnálták szegény kis emberkét.

De annak már semmiképen sem tudtak nyomára jönni, hogy miért járt még azután is a kis tanár az... ovodába, mikor már régen haza ment az Ilonka.

Egy csintalan, fecsegő tavaszi nap elárulta ezt is: a kis tanár, meg a nagy ovodásnő az nap váltottak — jegyet.

Mennyivel jobban sajnálták most e szegénykis emberkét. Ő huszonöt éves, menyasszonya — harminczhat. Oh! hát ki ne sajnálta volna?!

Az egész város róluk beszélt, de ők nem törődtek semmivel, csakhamar meg is tartották a lakadalmat, lakadalmas nép nélkül.

És azóta van beszéd: az asszonynépesség az asszonyra vet, hogy tönkre tette jövőjét, boldogságát annak a törekvő fiatal tanárnak; a férfiak: a kis tanárt tartják hibásnak, ostobának, hogy olyan vén leányt vett el.

Pedig hát lehetnek boldogok is.

Olyan nagy gyönyörűséggel eljátszának délutánonként kis aranyos babájukkal, a kis Editével. Nem adná a kis tanár a világ minden kincséért sem kis leányát, de a nagy ovodásnő meg — úgy se!

A kik nem beszélnek róluk semmit, csak a kis tanár folyton haloványabb-haloványabb arcát figyelik, csak azok sejtik, de a világért sem mondanák, hogy még most is szereti Ilonkát, hogy titokban most is őt siratgatja a kis tanár.

...Hátha igazuk van?...

dik helyet foglalja el, lakosainak vagyoni viszonyai kedvezők, a szerényebb jövedelemmel bírók pedig betegsegélyező egyesületek tagjai. Debreczen magán orvosi díjazása a második osztályba sorozandó. Az egészségügyi bizottság magáévá tette a főorvos álláspontját s ilyen értelemben kéri a tanácsot is, hogy javaslatát tegye meg a közgyűlésnek. A második osztály szerint az orvosi díjazás a következő:

Egy orvosi látogatás nappal négy korona, éjjel hat korona. Egy eltöltött fél nap tizenöt korona, egy fél éjjel husz korona és minden további óra két korona. Orvosi tanácskozás nappal tizenöt korona, éjjel husz korona, bonyolódott seb első kötözése tíz korona, minden további hat korona, szülészeti műtéteknél harminctől nyolcvan koronáig terjedhet az orvosi díjazás.

Mi a magunk részéről sehogy se értünk egyet az egészségügyi bizottság határozatával. A város vagyoni viszonyai kedvezők, de nem a lakosságé. A szegényebb néposztály így is nem nagyon veszi igénybe az orvosi segínyt, megtudva e tulmagas díjazást, még ritkábban fogja az orvosi segínyt igénybe venni. Ez a tulmagas díjazás sehogy sem indokolt s hisszük, hogy a közgyűlés másképen fog határozni e nagyfontosságú ügyben.

Tanári bankett. A budapesti vendégek tiszteletére a Tanári Kör társaságát rendezett a Bika czukrász termében. Géresi Kálmán, Dóczy Imre, Bartha Béla, Lefler Sámuel (Nyiregyháza) ünnepelték lelkes tiszteletükkel Beöthyt, az egyesület elnökét, Négyessyt, a buzgó főtitkárát, Rajnert, a Közlöny szerkesztőjét, Dórrét, a diszoklevél művész rajzolóját; Sinka Sándor pedig a helyi kör titkárát, Kardos Albertet köszöntötte fel. A pohárköszöntők közül azonban legmagasabbra emelkedett és e legmélyebben hatott Beöthy gyönyörű beszéde, amelyben volt tanárát, Géresi Kálmánt apostrofálva, a debreczeni tanári körben uralkodó egészséges közszellemet és a szellemnek leghivatottabb vezérét, Dóczy Imrét éltette. A társas ebéd lelkes hangulatát nagyban fokozták Racz Karolynak szebbnél-szebb és régibbnél-régibb magyar nótái s amelyekből több ízben belevegyült Safrány Lajos tanárnak mély érzésű, szívhez szóló éneke. A társaság szívesen együtt maradt volna tovább is, de a budapesti vendégek a 4 órai gyors vonattal visszautaztak a fővárosba. A vonat-hoz a debreczeni tanárok közül többen kísérték Beöthyt és társait, akik a legszebb szavakkal emlékeztek meg a Debreczenben eltöltött kellemes órákról.

Schreyer nővérek hangversenye. Zeneértőket s intelligens közönségünket érdekelni fogja az hangverseny, melyet f. hó 20 án este tartanak meg a Schreyer nővérek. Az érdekes hangversenyt, a Zenede termében tartják meg. A hangverseny műsora a következő:

1. Haydn „Vonós négyes“, előadják: Schreyer Harriett, Annie, Adrienne, Paula.
2. Bruch: „Hegedű hangverseny“, előadja: Schreyer Harriett.
3. Popper „Polonaise de Concert“, gondonkán előadja: Schreyer Paula.
4. Tschairowsky „Andante cantabile“, előadják: Schreyer nővérek.
5. a) Svendsen „Romance“, b) Wieniawski „Scherzo-Tarantella“, előadja: Schreyer Harriett.
6. „Magyar ábránd“ gondonkán előadja: Schreyer Paula.

Érdekes dolog történt a napokban Szolyvan. A perzsa sah itt tartózkodása alkalmával rendkívül megszemélyesített és miután tudomására adták, hogy helyben van a nagy hírű szolyvai ásványvíz forrás, rögtön kérésre beléle. Parancsára elő is hozták s annyira megízlett a sahnak, hogy rögtön nagy mennyiségben rendelt beléle.

Tanfelügyelői jelentés. Az október havi közigazgatási bizottsági ülésen Csánky Viktor kir. tanfelügyelő a következő jelentést tette: A magyar államvasutak debreczeni gépjavitó műhelyében egy iparos tanoncz műhely létesített s abban az oktatás már kezdetét is vette. Ezen iskola 4 évfolyamból áll, a mely a lakatos, kovács, esztergályos és rézműves mesterségekre képez ki. Az ünnepélyes megnyitáson, mint a közoktatási kormány képviselője, szept. 30-án személyesen megjelenvén, az intézetet a jelen volt szakmérnök-tanárok jóakarataiba ajánlottam. Az iskola minden megkívánható tanszerekkel és taneszközökkel fel van szerelve, mely megfelel ugy a közegészségi, mint oktatási szempontból a legmesszebb menő igényeknek.

Az iskola ellenőrzési és oktatási szemlézete a következő: Padolszky Béla áll. vasuti műhelyfőnök, mint általános vezető, egy ev. ref. és egy róm. kath. lelkész hitoktató, három okleveles gépészmérnök, egy államszámviteli vizsgát tett hivatalnok, egy művezető és egy előmunkás.

Felterjesztésemre a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszter ur folyó évi szeptember 17 én 58441. sz. a. kelt rendeletével Dobiecki Sándor államvasuti üzletvezetőt a debreczeni iparos segédek továbbképző és szakrajztanfolyama felügyelő bizottsága elnökévé kinevezni, Rösler Richárd előbbi elnöknek évek során teljesített fontos munkásságáért meleg elismerését kifejezni méltóztatott.

Az orsz. tanítói árvaházban a bentlakó növendékek száma volt 65 fiu. 71 leány, összesen 136. Iparra adatott: 17 és tanítóképzőben az árvaház gondozata alatt 3, összesen 157 növendék. Nemzetiség szerint: magyar 106, német 2, rutén 16, tót 16, szerb 1, román 16. Ezen 157 árva közül újonnan érkezett július havától 22 árva. Az összes növendékek beiskolázása szeptember hóban megtörtént s ugyancsak e hó folyamán nevezte ki a közoktatásügyi miniszter ur ő nagyméltósága Tabody Erzsébet okleveles felső nép és polg. iskola kézimunka-tanítónő árva-házi munkamester-nővé.

Dr. Somogyi Zoltán trachoma-orvos az árvaházban szemvizsgálatot tartván, megengedte, hogy az eddig elkülönített szem-bajos növendékek az iskolába járhasanak. Újabb trachomás gyanus esetet a vizsgálat alkalmával nem talált.

Másodvirágzás. Brassóban feltűnő öngyilkosságtörténet. Özvegy Lesián Józsefné — kinek tizennégy éves fia a katolikus gimnázium ötödik osztályába jár, — lakásán felakasztotta magát. Mire az első orvosi segítség megérkezett, már kiszervengett. Az öngyilkosságnak, mely különösen a brassói magyar társaságban keltett feltűnést, megindító háttere van. Az özvegy uriaszony, ki férjét, brassói főgimnáziumi tanárt, körülbelül tiz évvel ezelőtt elvesztette, néhány hét óta menyasszonya volt egy ugyancsak brassói róm. kath. főgimnáziumi tanárnak, a ki több évi ismeretség után kérte meg a kezét. A már nem fiatal asszony egész a legújabb időkig látszólag boldognak érezte magát, midőn az utolsó napokban valami oly esemény jött közbe, ami lelki egyensúlyát teljesen megzavarta. A vőlegény visszaküldte a jegygyűrűt. A nő ekkor az épen Brassóban időző gróf Majláth Gusztáv gyulafehérvári püspökhöz fordult közbenjárásért. A püspök magához is kéréte a fiatal tanárt, de a jóakaratu beavatkozás siker nélkül való volt. Ez esütörtökön délelőtt 10 órakor történt. Egy óra mulva az özvegyet ott találták felakasztva, holtan a szoba ajtaján. Két levelet hagyott hátra; az egyiket a püspöknek, a kit arra kért, hogy fiát vegye pártfogásába.

A tót izgatók büntetése. Tudvalévő dolog, hogy a tót nők küldöttségileg kérték meg az igazságügyminisztert arra,

hogy az elítelt tót izgatókat a fogházban kedvezményekben részesítse. Mint most értesülünk, az igazságügyminiszter e tárgyban már intézkedett és elrendelte, hogy a beszerzebányai kir. törvényszék fogházában elhelyezett tót elítéltekkel szemben a fogházi szabályok szigorúan végrehajtandók. Mint-hogy pedig így módon a miniszter már döntött ebben a kérdésben, a foglyok azoktól a kedvezményektől is elestek, melyekben őket az ügyész eddig részesítette. Nevezetesen nem használhatják saját ágyneműjüket, nem dohányozhatnak stb. Az elítéltek közül Zblek turóc-szentmártoni lakost már fegyelmeleg büntetni is kellett, mert nem akart a fogházi szabályokhoz alkalmazkodni.

A tábornok fia. Több nap óta a fővárosban kószál egy fiatal ember, ki magát nyugalmazott honvédtábornok fiának s gróf Degenfeld József unokaöccsének adta ki. Nappal kéregetett s a mit így összeszedett, azt este különböző kávéházakban s egyéb mulatóhelyeken eldorbézolta. Végre is feltűnt a rendőri közegeknek s midőn igazolásra szólították fel, kezdetben gorombáskodott, majd László Béla kolozsvári illetőségű ny. honvédezedes fiának mondomta magát. Minthogy azonban okmányai nincsenek, egyelőre fogva tartják s miután az engedély nélküli kéregetésért és hatósági közegek elleni kihágásért reaszabott 8 napi fogházbüntetését leülte, illetőségi helyére, Kolozsvárra fogják toloncolni. Itt fogják megállapítani, hogy szélhámos, vagy pedig előkelő család könnyelmű, elzüllött tagjáról van-e szó s nem terheli-e más, súlyosabb beszámítás alá eső eselekmény is lelkét?

Vivótanfolyam, melyről már hírt adtunk, a jelzett feltételek mellett ma kezdődik a debreczeni Tornaegylet Péterfia-utcai vivótermében. Ugyanott lehet jelentkezni 6 és 7 óra között. A Magyar Athletikai Clubnak okt. 14-iki nemzetközi bajnoksági versenyén az egyletnek részt vett tagjai közül Kerekes Zoltán a súlydobás bajnokságának második díját, az atletikai szövetség nagy ezüstérmét nyerte 11'36 méteres dobásával.

Elveszett. Prochaska 3-ik közös huszárezredbeli hadnagy tegnap este 8 óra körül a Bika szállodából a Schwarz-féle butorraktárig vezető uton elveszített egy sárga bőrtárczát, a melyben 675 forint volt. A becsületes megtaláló 50 forint jutalomban részesül. — Dr. P u e h l i n Károly derecskai ügyvéd a piacon át a vámházig menel egy dobozt vesztett el a kocsijából, a miben két női felöltő — 40 frt értékben — volt. Az esetleges megtalálónak illő jutalmat biztosít.

A prágai házikenőcs orvosilag kipróbált, melegen ajánlott szer, mely gyuladós sebeknél és daganatoknál, mint fájdalomcsillapító, antiseptikus, gyuladás ellenes, hűsítőleg, gyógyítólag a legjobb eredménnyel alkalmaztatott, miért is már mindenütt, mint kitűnő házi szert tartják. Ezt Fragner A. gyógyszer-tára Prágában készíti és az itteni gyógyszer-tárakban is kapható.

Képes levelező-lapok legújabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

Erkel Sándor halála.

Budapest, okt. 16. Mély gyász érte a magyar zenevilágot. Erkel Sándor, az Operaház karnagya elhunyt Békés-Csabán. Holttestét ma délben indították utnak Csabáról s ma este érkezik az Opera előcsarnokába, a hol ravatalra teszik. Az Opera ma gyászt öltött.

A amerikai elnökválasztás.

Newyork, okt. 16. Pártatlan szemlélők meg vannak győződve, hogy ha csak

véletlen dolgok nem jönnek közbe, Mac Kinley megválasztása bizonyos. Hozzá értő emberek számításai megegyeznek ebben azoknak a véleményével, kik az amerikai nép jellemére alapítják ítéletüket. Eddig kétségesnek ismert államokból érkező jelentések arra vallanak, hogy a republikánus eszme terjedésével napról-napra növekszik Mac Kinley hiveinek száma.

Krüger utja.

Laurenzo-Marquez, október 16. Krüger esütőrtől tervezi elutazását.

A kínai háború.

— Legujabb táviratok. —

Páris, október 16. Tiencsinből jelentik: A diplomáciai kar tagjai értekezletet tartottak, melyen egyhangulag helyeselték Delcasse javaslatát. Conger amerikai követ azt a nézetet vallotta, hogy a Delcasse által javasolt feltételeket csak a békétárgyalások alatt kell diktálni a kínaiaknak.

Páris, okt. 16. Hire jár, hogy a paotingfui kínai csapatok, parancsot kaptak az özvegy császárnétól, hogy a végsőig ellentálljanak.

Páris, okt. 16. A szövetségesek mihelyt Paotingfu elé érnek, rögtön a város átadását fogják követelni és ha a kínaiak ellenszegülnek, bomlázni fogják a várost.

KÖZGAZDASÁG.

Rendezzünk munkáskiállítást.

(Az ipar- és kereskedelmi kamara, az iparos körök és egyéb faktorok szives figyelmébe.)

Irta: Hajdu József.

Bármennyire panaszkodnak is az újabb időkben a kiállítások rendezése ellen, okos, szakszerű kiállítások a viszonyok helyes mérlegelése mellett még mindig nagyon kívánatosak, főleg oly államok és azok városaiban, ahol az ipar még nem érte el a fejlődés magas fokát.

Ezuttal egy munkáskiállítás rendezése céljából bátorítok felhívni az érdekelteket és a törekvésem támogatásának a néhány év előtt Londonban megtartott nemzeti munkáskiállításról fogok egyet-mást elmondani.

A walesi herceg által 1893-ban megnyitott ily kiállítás révén Anglia megakarta mutatni a világnak, hogy nemcsak a tudósok, művészek, nemcsak a kereskedő- és iparos-osztály, hanem a munkásosztály is képes nagyot alkotni, az a munkásosztály, melyet korunk még mindig nem akar érdeme szerint becsülni és a melynek alkotó erejéről még mindig oly kiesnyileg, oly nyárspolgárisan nyilatkozik. A fátyol, mi fellebbent s a munkásosztály bemutatja a világnak, mire képesek a kérges tenyerek és hogy mi mindent művelhetnek ők is a pozitív alkotások terén. A kiállítók kivétel nélkül Anglia azon néposztályához tartoztak, amelynek a brittek ipari nagyhatalmukat köszönhetik.

Workmens, azaz kizárólag munkások tevékenysége az, amely ezen époly érdekes, mint sajátos jellegű kiállítást létesítette. Mig csaknem minden kiállításnál, nagyiparosok, gyárosok és egyéb iparosok és tőkepénzesek játszik a vezérszerepet, addig ezek itt csak mint a kiállítást látogató fizetéses vendégek tekinthetők már azért is, mert közreműködésüket minden áron mellőzni óhajtották.

A merre csak a szem tekinthetett, mindenütt a mesterek, a legények és legkülönbözőbb munkások művei gyönyörködtettek, ahol Anglia kisipara, az ipari foglalkozások minden spharája bámulatosan és kimerítőleg képviselve voltak. E kiállításnak méltán is volt joga a „nemzeti” ezimhez.

E kiállításnak czélja volt a népnek proklamálni, hogy Angliában, a kizárólagos iparállamban, az individuális munka a hatalmas gépekkel dolgozó nagy gyári ipar mellett is képes emberi alkotás minden terén kimagaslót alkotni és hogy az angol munkás ügyessége, a felfogás könnyedsége, találékony észjárása, sokoldalúsága és technikai ügyessége által a világ minden más munkása felett elsőbbségben van.

A mi e kiállítás létesítésének eszméjét illeti, az valóban időszerű, üdvös és szerencsés kísérletnek volt tekinthető. Nemcsak a kereskedőkben és iparosokban keltett e kiállítás rokonszenvet, hanem a társadalom minden rétegében; bárki lépte is át a munkások alkotásainak e fényes tárházát az sokat láthatott és tapasztalhatott az a látottak, akarva, nem akarva, ama tudatot ébresztették benne, hogy Anglia munkásosztályának tudása, akarat- és tettereje, alkotási- és versenyképessége valóban bámulatot keltők, a mit még főleg ama körülmény emelt, hogy a rendezők a nagy tőkék birtokosainak közreműködését és támogatását mindenképp mellőzték. E műtárlaton feltalálható volt mindaz, amit egy kiállítás a kézmű- és gyáripar terén csak felmutathatni képes. A kiállításnak legjellemzőbb volta mégis az volt, hogy a kiállítók egyszerűsége a kiállított tárgyaknak készítői, tulajdonosai és elárúsítói voltak, minden tárgy saját kezük munkája, igénytelen, de saját szerény munka helységükben alkották saját szerény tőkéjük támogatása mellett. Az eladásnál pedig mellőzték a kapitalissal bíró közveitő kereskedőket, direktre hozták iparezikkeiket a fogyasztó közönség elé.

(Folyt. köv.)

Uti levelek párisi utamból.

VII.

Rheimsből—Párisig.

Másnap már Rheimsban voltunk. A francia királyok ősi koronázó városa meglehetősen hétköznapias jelleggel bír. Nincs a francia városokban, Páris kivételével, semmi eredetiség, semmi élet, kihalt háztömbök, piszkos utcák, rongyos boltok, régi templomok, ósdi bérkocsik, kiabáló rikkanások, goromba rendőrök — semmi egyéb. Jól jellemezte a francia városokat egyik journalistánk, midőn azt mondta, hogy Franciaország vidéke egy pókháló, melynek közepén a pók Páris, mindig tele van vérrrel, ellenben a hálóban csak kiaszott vagy vergődő legyek vannak.

Rheimsban egy napot pihentünk, de a sok kóborlásban és a kritikán alóli követelen annyira kifáradtunk, hogy fáradtak voltunk, mikor kimentünk belőle, mint mikor bementünk. De nem haszontalanul töltöttük az időt, mert megnéztük a régi székesegyházat, mely még Nagy Károly korából való, az új székesegyházat, a mely a 13. században épült, a híres Jean d'Arc szobrot is láttuk, mely szobor tudvaleg a világ legszebb női szobra (a Mária Theresia-szobor Pozsonyban azonban jobban tetszett nekünk), végül megnéztük a Pommery testvérek világhírű pezsgőgyárát. Szóljunk valamit előbb az ő-székesegyházról. A város végén fekszik, meglehetősen rongyos és piszkos környezetben. Terjedelme óriási nagy, belseje egyszerűsége miatt magasztos. A templom közepén van egy kápolna alakú masoleum, melynek domborművein a 12 germán-frank törzsfő domborképe látszik.

A masoleumnak belsejében szinarany vert koporsóban fekszik Rheims legrégebbi püspöke, a templom alapítója, szent Michael. A koporsó oldalán jobbról is balról is láthat apostol domborműve látszik, gazdagon ékesítve drágakövekkel. A templom kriptájában sok francia király van eltemetve, ezt azonban nem mutatták meg. Az új székesegyház talán a Notre-Damenál is szebb.

(Folyt. köv.)

Széke'y Árpád.

Népiskolai tanügyünk fejlődése.

(Ev. ref. iskolaszéki gyűlés.)

Debreczen, október 15.

Megemlékeztünk már arról a nagyfontosságú iskolaszéki gyűlésről, mely a napokban a népiskolák külső dolgainak rendbehozása mikéntje felett tanácskozott.

Említettük, hogy városunk és tanügyünk legkiválóbb emberei miként gondolkoznak e tárgyban s valóban igazi lelki gyönyörűséggel töltött el minden jelenvalót az az egyértelműség, melylyel a tengeri kigyóvá nőtt népiskola ügyét révipartba juttatni igyekezett ki-ki.

Annál kellemetlenebbül, szinte fájdalomosan esik aztán most, minden, a dolog iránt valóban érdeklődőnek, ha érezni kell, mert látja, hogy a féluton megállva, marad minden stansquo.

Vagy ha nem is minden, hát legalább is a lelke a dolognak.

Mert készséggel beismerjük ugyan, hogyha a nemes város és egyház együttes áldozata folytán az iskolák számának szaporításával a régi bajon enyhítve lesz ez, de be kell látnunk, hogy ez a segítség a dolog tétlenségre fordított külső segítség lesz csak. Lélek nélküli tett marad az egész intézmény, az egészséges fejlődés útja elől elzárva, ha nem gondoskodunk a felállítani szándékolt iskolák belső életének rendszeres vezetésére szolgáló megfelelő helyesebben, kellő számú mozgó, irányító erőről.

Már most, mikor még „csak” 42—43 iskola és ugyanannyi tanerő van, érezzük szükségét a fenti kívánságnak, hátha több lesz huszszal, vagy huszonhárommal.

A mi természetes, azt semmi magyarázattal nem lehet megváltoztatni. Az pedig könnyen belátható dolog, hogy 60—70 iskola kormányzására idő kell. Fizikai idő, melyet sem adni, sem elvenni senki sem képes, melyet ha kevés mindent a keres világban, erővel, emberrel szoktak pótolni, itt is emberrel kell pótolni.

A nagyszámú református iskolák összes ügyeinek intézésére, 4—5000 tanköteles gyermek s azok szülői ügye s bajának végzésére, már akármit gondolkodjunk is, de egy ember, ha még semmi más hivatala nem volna is, — kevés. Ott, ahol fejlődőtebb stádiumban van a népiskola ügye, mint nálunk, régen belátták, hogy legalább is minden 10—12 iskola (tanterem értendő) szóra érdemes kormányzásához egy ember kell. Nevezzük azt megbízottnak, felügyelőnek vagy igazgatónak, egyre megy, a fődolog, hogy legyen, mivel — s itt egy lélekben és rangban egyaránt kiváló embernek idézem hasonló körülmények közt mondott szavait: „hátul töltő puskával, mely csak 80 lépésnyire talál, hiába czélozunk egy kilométerre fekvő nyulra.”

Ha csak az iskolák külső, anyagi ügyének vezetését a szükségek ellátását tartjuk szem előtt: lehetnek ugyan népiskola épületeink, de a belső tartalom nem lesz a külsőhöz méltóan rendezett s így az a czél, mit a népiskolákkal elérni szándékozunk, soha sem lesz elérve. A mi népiskoláinkat előbb még el kell juttatni a fejlődés azon fokára, — belső szervezését illetően mondtam ezt — a melyen ha egyszer megállhat, jogot formálhat a további, korszerű fejlődésre.

Minden fejlődés feltételezi az eszközt.

Minden tett a lélekkel együtt ember.

Miért választjuk hát el e kettőt egymástól?

Ha az az igen nagybecsült férfiakból álló gyűlés, a tanítótestület memorándumának második, a belső szervezkedés módozatát, legalább első lépésben bemutatórészét, a testhez adott lelket, nem engedi egy bizottsághoz való áttétel szürke posztójával eltakarni: hisszük, hogy Debreczenben is lesznek belső szervezetekben minden kritikán felül álló, rendezett iskolai viszonyok, de különben nem.

vül Leffler Sámuel Nyiregyházáról, Jancsó Géza és Kassai Nándor Nagykállóból.

Dóczy Imre nagyhatású elnöki megnyitójában a Debreczeni Tanári Körre nézve a legszebb megtiszteltetésnek és a folyó év munkásságára nézve a legjobb auspiciumnak nyilvánítja, hogy a Kör alakuló gyűlésére lefáradtak az Orsz. Középiskolai Tanár-egyesület elnöke, főtitkára, szerkesztője s egy választmányi tagja, a magyar kultúrának egyébként is kiváló tényezői; őszinte szívvél üdvözli őket és hálás tisztelettel köszöni lejtővetelüket. Annál nagyobb hála és elismerés illeti őket, mert abban a kedvező fordulatban, melyek az 1901. költségvetés biztatja az állami tanárokat, Wlassics miniszter után legnagyobb része van a Tanár-egyesület elnökségének, főképp dr. Beöthy Zolt miniszteri tanácsos ő méltóságának.

Beöthy költői hasonlatokban és szóközi szépségeiben gazdag beszédben válaszolt az üdvözlésre. Mint késő őszi napokon keresi az ember a verőfényt, a jól eső meleget, úgy vágyódtak ő és társai, az egyesület budapesti vezetői, Debreczen főnye és melege után, melyet meg is találtak a Debreczeni Tanári Kör buzgó munkásságában, a debreczeni tanárok együttműködésében, a pályájuk és pályatársaik iránti szeretetben és ragaszkodásban.

A Debreczeni Tanári Körben uralkodó helyes iránynak és egészséges szellemnek a legméltóbb képviselője maga a Kör elnöke, Dóczy Imre, a ki a magyar tanárnak legszebb tulajdonságaival ékeskedik, szereti az iskolát és lelkesedik a tudományért. Olyan ő a tanárság körében, mint az igazi főpap, a kit a templomban azzal szoktak üdvözölni: *ecce sacerdos magnus*, Dóczyt az iskolai életben azzal kell köszönteni: *ecce magister verus*, ime az igaz tanítómester! A magyar tanárnak a le ékebb jellemvonásait jutalmazta az Orsz. Középiskolai Tanár-egyesület, midőn közgyűlésében tiszteleti tagjává választotta Dóczy Imrét s ő, valamint budapesti társai csak kedves kötelességüket teljesítik, midőn a tiszteleti tagságról szóló diszoklevelet lehozták és személyesen adják át az érdemes férfinak az egyesület igazgatóságának és bizonynyal összes tagjainak jó kívánásaival együtt.

Dóczy megindulva veszi át az oklevelet, melyet Dörre Tivadarnak művészi rajza tesz igazán diszessé és meghatottan köszöni meg a megtiszteltetést, melynek értékét főképp az emeli, hogy a megtiszteltetés külső jelét, az oklevelet, a magyar irodalom és tudomány, a magyar közművelődés oly kiváló bajnoka nyújtotta, minő Beöthy Zolt. A kitüntetést nem tulajdonítja a maga érdemének, hanem a Debreczeni Tanári Kör és a tiszántúli ev. ref. Tanár-egyesület iránti figyelemnek tartja, a mely testületeknek ez idő szerinti ő a vezetője. De azért e kitüntetés és az átadás formája őt boldoggá teszik és az egész életére lekötözik a magyar középiskola és a magyar tanárság szolgálatára.

Váradi Károly igazgató és kör elnöke a Debreczeni Kör nevében lelkes szavakkal üdvözli Dóczyt a méltó megtiszteltetés alkalmából és ezzel a gyűlésnek ünnepi része befejeződött. Napirend előtt azonban elnök ismételt megemlékezve azon nagyfontosságú javításról, melyet az 1901. évi költségvetés foglal magában, indítványozza, hogy a Tanári Kör Wlassics iránti háláját és köszönetét ne csak jegyzőkönyvében fejezze ki, hanem sörgöngnyel is üdvözölje a minisztert. (Az üdvözlő sürgönyt tegnapi számbunkban közöltük.)

A napirend első tárgya a tisztújítás volt a következő eredménnyel: elnök lett Dóczy Imre egyházker. középisk. felügyelő 26 szavazat közül 25-tel, alelnök Váradi Károly piarista gimn. igazgató, titkár dr. Kardos Albert főreálisk. tanár 24—24 szavazattal, pénztáros dr. Nagy Zsigmond ev. ref. főgimnáziumi tanár 18 szavazattal.

A gyűlés örömmel fogadta a debreczeni ipartestület átiratát, melyben a polgári iskola eszméjének pártolására kéri fel a Kört. A Kör elismervén a kérdésnek nagy fontosságát, kiadja az ipartestület beadványát

Váradi Károly alelnöknek referálás végett, a ki a legközelebbi kör gyűlésen behatóan fog foglalkozni a felállítandó debreczeni polgári iskola ügyével.

A gyűlés további folyamát Kardos Albert előadása foglalta le, aki a zsufolt-ságról, a fővárosi s számos vidéki középiskolának ezen égető bajáról értekezett. A baj okait az 1883. évi középiskolai törvény hibás és hiányos rendelkezésében találja, továbbá a magyar közönségnek a gimnáziumokhoz való vonzódásában s a tanulóknak a fővárosba, valamint a vidéki központokba való torlódásában.

A baj elleni orvosszerekül ajánlja 1. hogy tartsuk meg szigorúan a törvényt és 60-nál több tanulót semmiképen se vegyünk föl egy-egy osztályba; 2. hogy mentől előbb módosítsassék a középiskolai törvénynek idevágó része; 3. hogy az elemi iskolákban föl kell állítani az V. és VI. osztályt, valamint több polgári iskolát kell létesíteni, a melyekbe elterelhető volna a középiskolák fölös népeisége.

A felvetéshez hozzászóltak Dóczy Imre elnök, Sinka Sándor igazgató, Nagy Zsigmond tanár, a kik több helyreigazító megjegyzést tettek az előadásra s akiknek módosításával fogadta el a gyűlés az ajánlott javaslatokat.

A gyűlés igen örömdetes bejelentéssel végsődött, 8 új tag jelentkezett, u. m. Jancsó Géza nagykállói gimn. tanár, Nagy József ev. ref. tanítóképző, Sáfrány Lajos ev. ref. felsőbb leányiskolai, Nagy Vilmos, Neszedva Károly, Szmodics Zoltán, Visskó József piarista gimn. tanárok és Alt Henrik főreálisk. tornatanító.

A kínai háború.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, okt. 15.

A választott bíróság eszméjével fokozza Oroszország azt a diplomáciai zűrzavart, a mi a kínai bonyodalom tekintetében nélkül is magas fogra hágott. A pétervári kormány nem tesz ez iránt formális javaslatot, hanem csak úgy mellékesen szóba hozza, vajjon nem kellene-e a hágai nemzetközi bíróságra bizni a kártérítés kérdésének rendezését. Ez a bíróság véglegesen még nem alakult meg. Hanem azért nem ez a legnagyobb nehézség. Kína a nemzetközi jogon kívül áll, mert soha magára nézve kötelezőnek el nem ismerte annak a rendelkezéseit. Miképen álljon most ez a birodalom nemzetközi választott bíróság elé, ez épen olyan bajosan képzelhető el, mint az, hogy a kínai udvar és a kormány alávéssék magukat a bíróság ítéletének, még akkor is, ha ez rájuk nézve kedvezőtlen. Az orosz kormány valószínűleg nem is Kína és a hatalmasságok között akar dönteni a hágai bíróság által, hanem épen a hatalmasságok részére óhajt kötelező megállapodást létrehozni, a melynek alapján ezek Kinával szemben eljárhatnak. Szomorú jele a hatalmasságok egyetértésének, ha diplomáciai tárgyalás útján képtelenek rendezni a kártérítési kérdést, a mely egy része az elintézendő kérdések összégének. Miképen lehetséges különválasztani ezt az egyet a többitől, ez Lambsdorff gróf titka, a melyet ha el is fog árulni, alig lesz képes meghódítani vele a többi kormányokat. Eleinte szokás szerint mindenütt kedvezően fogadják az orosz eszmét, de később majd előbukkannak azok a bizonyos aggodalmak, a melyek eddigelé megbuktatták az összes javaslatokat. Valóságos szerencse, hogy nem lehet szóba állni a kínai udvarral, mert ha ez készségesen megkezdene a tárgyalást, akkor igazán nem tudnók, hova lennének a hatalmasságok a rengeteg egyetértéstől.

Érdekes személyi híreink vannak Kinából. Li-Hung-Csang végre megérkezett Pekingbe és mindjárt érintkezésbe lépett Macdonald angol követtel, a kinek helyét rövid idő múltán Statow, az eddigi tokiói angol követ foglalja el. Waldersee gróftól néhány nap mulva szintén Pekingbe várják. Hogy mit csinált Tien-Csinben, ezt senki nem

tudja. Annyit árul el a táviró, hogy diszszemlést tartott a paotingfui expedíció fölött, a mely pénteken tényleg elindult. A grófnak valószínűleg sok kellemetlensége lesz a miatt, hogy megbízása egyedül a pe-esilii tartományra szól. Mára is több oldalról tiltakoznak az ellen, hogy beleavatkozzék a tartomány határain túl terjedő eseményekbe, mert működési körének ilyen kiterjesztéséhez újabb nemzetközi meggyezés szükséges.

Személyes tapasztalatok nyomán. . .

Komor Balázs, a felkapott író bosszusan dobta félre a tolat.

— Nem, így nem jó lesz! — gondolta magában. — Kinevetnek vele! Valami modelltrolna szükségem, a nélkül nem boldogulok!

Realisztikus regényen dolgozik. Valami új megkapó meséjü történetet. De nem boldogul. A harmadik lapon féltékeny lesz a regény hősnője. . . s nem képes a megcsalott asszony lelki állapotát esotelni.

— Valami modell kellene — ismétli — hogy irjam meg a nélkül azt a féltékenységi jelenetet! Látni kellene! Igen a természet után, hogy mint vergődik az asszony s mint tör ki elementáris erővel. . . hogy igaz legyen hamsitatlan minden ízében!

— Hátha a feleségem. . . — gondolá.

— Lelketlenség! Hogy is jut eszembe!

— De mégis! Elégtétel lesz neki, ha megtudja, hogy az egész szemfényvesztés volt s hogy rövid ideig tartó lelki gyötrelmével milyen babérokat szerzett az ő hü uracskájának.

— Eh. Mit tegyek?

Rózsaszínü levélpapírt vesz elő.

— Parancsolsz még teát?

— Nem, köszönöm — ma nem eléggé jól érzem magam. — Hozasd be a köpenyem zsebéből a szivartárczámot!

— Csak nem vagy komolyan beteg, drágám? — kérdezi részvétellel a fiatal asszonyka s a másik perczen már kilebben az ajtón.

Mikor kiveszi a tárczát a földre hull valami.

Levél. Hirtelen a ruhája zsebébe csusztaja.

Bájos mosoly kíséretében nyújtja át a tárczát.

— Mi lehet ebben a levélben? — töpreng egész este, s alig várja, hogy egyedül lehessen.

Balázs is csakhamar fészkelődni kezd a széken s idegesen kapkod a zsebeihez.

— Keresel valamit? — ravaszodik az asszonyka.

— Semmit, semmit — nyugtatja meg az író — s zavartan kutat a szekrény mögött.

— Mit vesztettél el?

Balázs úgy tesz, mintha nyugodtságot akarna erőszakolni magára.

— Semmit! Már megtaláltam mondja.

Izgatottan bontja fel a fiatal asszony a levelet. Odatartja egészen a gyertya lángjához. Olvasni kezdi:

— „Drága barátom! Holnap este 7 órától egyedül leszek. Várlok! Pá! — a te aranyos Olgicád.”

— Ah! Rettenetes. — Na jól van, férjem uram! Tehát nincs mit vetnünk egymás szemére! Szemet szemért, fogat fogért! S én. . . én még lelkiismeretfurdalásokat éreztem, hogy Andornak egy kicsit többet engedtem meg, mint a többi férfiaknak — a tisztesség határain belül. Jó! Nem tartalak vissza, menj! S én nem akartam meghallgatni az Andor vallomását? Szegény fiu! No majd másképp lesz! Ha te is, én is úgy! Ah milyen édes lesz a bosszu!

Papírt vett elő s szóról szóra másolni kezdte a másik levél tartalmát.

— Kedves Andor! Holnap este 7 órától egyedül leszek. Várom! Valamit szeretnék mondani.

Boritékba tette s becsengette a szobaleányt.

— Vigye ezt a levelet azonnal a postára!

Kormos Balázs az órájára nézett.

— Fel hét! Itt az ideje játszuk ki a kártyát!

— Margitkám! — s merőn figyelte a felesége arcát — A Béldi László szindarabjának sikerére ma bankettet rendezünk, nem vacsorázok itthon.

(Most jön a kitörés!)

— Igen? Hát csak menj, édesen! — volt a lakonikus válasz.

Komor Balázs azt hitte, mindjárt felfordul a kanapéval együtt.

Hát a féltékenységi jelenet?

A szobaleány már behozta az asszony parancsára a felöltőjét.

Balázs nem tudott hová lenni a nagy csudákozástól.

— Hát szervusz, angyalom!

— Pá! Jól mulass! — bucsuzott el a felesége az ajtóban.

— Mi az Isten csudája történt azzal a ievéllé?! — káromkodta el magát a realiztikus regény írója, mikor leért a lépcsőn.

— No ezzel felsültem — boszankodott — igyekezzünk legalább türelemmel agyonütni az időt!

— Elmegyek valamelyik színházba — gondolta magában — s felszállt az első villanyosra.

Bosszus volt. A kocsiiban is annyian voltak, hogy a legszerűsebb igényű hering sem elégedett volna meg olyan helyzettel.

Valamelyik állomáson egy ur szállott fel egy éltesebb elhízott asszonysággal.

— Brr! Akár az anyósom látnám! — dörögte magában Balázs ur.

— Már ez igazán botrány, — szólalt meg az ujonnan felszállott ur — hogy itt a férfiak mind ülnek és szegény nőm kénytelen legyen állani. Külföldön mennyivel udvariasabbak a férfiak!

— Valóban külföldön udvariasabbak — válaszolt a bosszus író.

— Őn nem külföldi?

— Nem; én ülök.

— Szégyelje magát!

— Ne orgonáljon!

— De orgonállok.

— Hát orgonáljon!

Az ideges ur már a botját emelte Balázs ellen.

Csak nehezen tudták széjjel választani őket.

— Itt a névjegyem!

— Itt az enyém!

— Remélem, fogja tudni kötelességét?

— Rendelkezésére állok.

Komor Balázs már az első felvonás után ott hagyta a színházat.

— Rendkívül hülyeség! — mormogta.

— Eh, gyerünk haza! Majd azt mondom a feleségemnek, hogy nem jól éreztem magam s azért nem vettem részt a banketten.

— Hogy fog örülni az én kis bogaram — gondolta utközben — a miért ilyen hamar viszatértem.

— Nem, mégis inkább azt mondom neki, hogy nem elégít ki engem egy borozó kompánia s jobban érzem magam mellette.

Labujjhegyen ment fel a lépcsőn. Belépett az előszobába...

Majd hogy kővé nem meredt meglepetésében.

A konzol asztalon egy köcsög kalapot pillantott meg.

— Ah!...

Berontott a szobába. Ép akkor ugrott le a felesége a villanyoson talált külföldi ur — Loránfy Andor — öléből.

— Adjatok egy pszichológust! — üvöltötte a felbőszült ember.

Az asszony ijedten menekült.

Nem szándéksom a következőket bővebben ecsetelni.

Pár perc múlva egy összetört alak repült le a lépcsőn.

Loránfy Andor volt.

Komor Balázs meg becsapta maga után az írószoba ajtaját s leült, hogy megírja realiztikus regényének féltékenységi jelenetét — személyes tapasztalata nyomán.

A felkapott író most új modellt — akarom mondani — feleséget keres.

Vándor.

SZÍNHÁZ.

A z a n y a f ö l d .

Géczy István országosan ismert neve minden egyes alkalommal, amikor új darabjáról van szó, nagyon is kihívja a kritikát maga ellen. Valami szokatlanabbat, újabbat várnak tőle, aki első sikerével bebizonyította, hogy hivatott művelője a magyar népszínház irodalomnak.

A Gyimesi vadvirág előadása óta sok idő telt el. Azóta Géczynek több darabja került színre, de egyiknél sem tapasztaltunk emelkedést, sőt több darabja egyenesen megbukott. Tévesztett uton haladt az érdemes szerző, nem ismerte a népet úgy, mint ismerni kellene annak, aki színpadon akarja szerepeltetni őket. A külsőért, a színpadi hatásért feláldozta a benső tartalmat és sokszor az igazság rovására szerepeltette alakjait.

Mondjuk ki, hogy ritka ma a zseni és e mondás igazságát tapasztaljuk számtalan esetben. A nagytehetségű Madách megalkotta az Ember tragédiáját s ezenkívül nem maradt hátra számottevő műve.

Géczy-nél is óriási hanyatlást láttunk többi darabjainál. Az ördög mátkája, A fekete rigó halvány fényben ragyognak a Gyimesi vadvirág mellett. Mintha nem is az a nagytehetségű Géczy írta volna őket.

Az anyaföld azonban ismét emelkedést mutat s bizonyítja Géczy alkotó erejét. A szerző ugyan népszínháznak nevezi darabját, de inkább életkép az. A vad szociálizmus küzdelmét látjuk benne a józan gondolkozással.

Csombék Péter lakatos, a ki Budapesten szívta magába a Várkonyi-féle Földművelő újság társadalombontó miazmáit, veszedelmes agitátorként szerepel a községben. Láztató beszéde nem hull sziklás talajra. A nép egyrésze kézpénz gyanánt fogadja a hitető ígéretes kásahegyét. A kis községben felfordul a jó rend. Egyik rész az agitátor mellé szegődik Solyom András földművelő vezetése mellett, míg Solyom veje Erős János meg akar maradni a maga becsületes szegénységében.

Aratás ideje van, mikor az összetűzés megtörténik. Az agitátor beszédétől elvakított nép nem akar aratásba fogni. Az ispán hatósági beavatkozást kénytelen igénybe venni. A kirendelt katonasággal Erős Mihály is megérkezik, ki Solyom András Boriska leányának a kedvese, de kiről Solyom hallani sem akar. Boriskának a főszolgabíró is teszi a szépet s titkon magához is csalja, de Erős Mihály meglepi őket s szuronyával le akarja döfni. Ekkor rohan oda Solyom, félreléki Erőst, elkapja szuronyát s azzal ledöfi a szolgabíró, ki végső pillanatában tüzet vezényel a katonaságnak s a lözöngők közül többen halva maradnak.

A főszolgabíró meggyilkolása miatt Erős Mihály kerül bajba. Solyom, ki sulyosan megsebesül, utolsó pillanatában kivallja, hogy a főszolgabíró ő gyilkolta meg. Ekkor temetik épen Banya Agnest, a szajás szeizólísta női, kit a golyó szintén leterített. Solyom kibékül Erős Mihályival, vejétől

egy darab földet kér; megcsókolja és meghal.

Sötét kép, de a való életből van merítve. A közelmúlt forrongó társadalmát tárja elébünk: az elvakított munkásosztályt szépen, megrázó hatással. Bátran nevezhetjük e darabot Géczy legjobb alkotásának s úgy vesszük észre, hogy sokkal ügyesebb ő drámai helyzetek kidolgozásában, mint a nép jellemzésében.

A kiváló darab persze nem szűkölködik hibákban sem. Ennek megint csak a nép jellemének nem ismerése az oka. Szinte bántólag hat a szép darabra a főszolgabíró ledér viselkedése, aki nyíltan, másoktól tudva akar hálóbba keríteni egy pár szűz leányt. Ilyen főszolgabíró, mi nem ismerünk, sőt olyan parasztot sem, aki leszurja a főszolgabíró, hogy a leányával enyeleg. Nagyon gyenge drámai megoldás ez s valószínűtlensége szinte kéri a darabból.

Azt sem tudtuk megérteni, hogy a haladkló Solyom felesége miért távozik el a házba épen akkor, mikor férje az utolsókon van és még akkor sem jelenik meg, mikor férje kileheli lelkét.

A darab azonban minden hibája dacára remek alkotás és egészséges szülőtte Géczy zsenijének. Egy ily darab megtekintése többet használna az elégedetlen munkásoknak, mint száz tudományos értekezés.

A darab az este is jól ment. A szereplők kedvvel, érzéssel játszottak s teljesen kiaknálták a darab sok-sok előnyeit. Egyenként nem említjük meg őket, csupán Tanayt említjük meg különösen, a ki a főszolgabíró lehetetlen alakjából igyekezett elfogadható alakokat csinálni. Hogy sokan félre értelmeztek alakítását, arról ő nem tehet. Ezért már a szerző vállalja el a felelőséget.

Szi. én.

A Szigligeti színház megnyitása. Tegnap este nyílt meg a nagyváradi Szigligeti színház. a megnyitást megelőzőleg azonban városi közgyűlés volt, melyen Beóthy László dr. főispán elnököl s ott voltak Szunyogh Péter alispán, Schlauch Lőrincz dr. bíboros püspök, Fetser Antal oldalkanonokkal, Ritoók Zsigmond dr. táblai elnök, Buljovszky József polgármester, Festetich Andor gróf, a vidéki színházak felügyelője, Váradi Antal dr. stb., Debreczenből pedig Lestyán Adorján kir. közjegyző. A közgyűlést a főispán nyitotta meg, utána H o v á n y i Géza ismertette a színház történetét, majd R á d l Ödön az ő mélységével és ékesszólásával a színház feladatát rajzolta meg, kivánva, hogy a Szigligeti színház legyen minden időben a művészetnek igazi temploma és ne a léhaságok bemutató helye. A polgármester indítványára a beszédek szövegét délután 5 órakor elhelyezték a színház zárókövébe. Este 7 órakor diszeleadás volt a színházban. Az ünnepi nyitányt a 37 ik ezred zenekara játszotta, majd S a s Ede ez alkalomra írt szép és hatásos prólogját szavalta Paulayné Adorján Berta. Ezt követte dr. Váradi Antal A z u j o l t á r ez ünnepi előjáték, melynek végén a H y m n u s - t énekelte az összes színházi személyzet. Végül H u n y a d y L á s z l ó opera került színi pompás előadásban. Színház után 11 órakor a Zöldfa szálloda nagytermében bankett volt, melyen számos toasztot mondtak mindazokra, a kik a színház létesítésében, építésében tevékeny részt vettek. Beszéltek: a polgármester, Váradi Antal dr., Váradi Zsigmond dr., Radó Ignác dr., Festetich gr. és többen.

HIREK.

A debreczeni orvosok díjazása. Említést tettünk arról a belügyminiszteri rendeletről, mely megállapítja az orvosok honoráriumát. Ez a leirat Debreczen tanácsához is lejött s az egészségügyi bizottság Boczkó Samuel r. főkapitány elnöklésével tegnap tartott ülésén tárgyalta ezt a leiratot. Sárváry Gyula dr. tisztifőorvos véleményezte a javaslatot. A főorvos véleménye az, hogy Debreczen az ország városai között harma-

Szeretjük hinni, hogy a jelzett memorandumnak, a belső szervezkedést tárgyaló része, további meghányás-vetésére kiküldött albizottság nem fog elzárkózni a kor kívánalma elől.

(*)

KÜLÖNFÉLÉK.

Udvaroltam . . .

Udvaroltam a többek közt,
Egy szép, csinos barna lánynak,
Meg is tettem a kedvéért,
Mindent, a mit csak kívánhat! . . .

Dicsértem, hogy milyen bájos,
Szeme, mint a csillag, ragyog!
Termetének karcsúságát
Viselhetnék az angyalok!

Térdre hulltam lábainál,
Olyan sokszor kérve kértem:
Legyen hivem és szeressen,
Enyhítse nagy szenvedésem . . .

Öltözködtem divatosan,
Jártam vele a bálakat . . .
— S eredménye ime, ez lett:
Megdicsérte — *kabátomat.*

Baka Elek.

* **A legügyesebb család.** A legügyesebb családok egyike: a szultán orvosa. Így beszélnek el a történetét: Hamburgban a minap egy igen előkelő külsejű ur érkezett, a ki Nicolaeff A. nak mutatkozott be és elmondta, hogy a szultán udvari orvosa volt és palotabeli intrikák miatt volt kénytelen Konstantinápolyból menekülni. Nagyon jól értett az ismerkedéshez és néhány nap alatt több előkelő társaságba sikerült befurakodnia. Egyebek közt egy kereskedővel is összekeverült, a kivel az első beszélgetés után néhány száz márkát esalt ki. Megjegyezte, hogy barátja és jóakarója Strauss konstantinápolyi amerikai követ a kinek már táviratozott, százötven török fontot utalványoz neki néhány nap múlva. Az áldoktor előbb már Párisban járt és hamis ajánlólevelekkel a legfelsőbb körökbe befurakodott, sőt egy alkalmas pillanatban Vanderbilttől tizezer frankot kért kölcsön. A károsultak följelentésére a hamburgi rendőrség elrendelte az időközben megszökött áldoktor köröztesét. Az illető körülbelül ötven esztendősen lehet, karcsú, közepmagas termetű, a haja és körszakállja őszbevegnyült, oroszul, németül és francziául beszél.

* **Biztos jel.** Nővérek között folyik a következő párbeszéd:

— Már most egészen bizonyosan tudom, hogy Kálmán meg fogja kérni a kezemet.
— Miből sejtet?
— Mert kezdi a mamát ki nem állhatni!

* **Öngyilkos-fogó.** Itáliai öngyilkoskörökben a gyorsvonat által való elgázoltatás a legközkezdtebb és legkeresettebb módja az öhajtott halálnak. A halál ez esetben biztos és rendesen azonnal áll be. Legutóbb a Róma—Genua között közlekedő villámvonatot 8 óra lefolyása alatt éppen hét egyén szemelte ki tulvilágra szállító közlekedési eszköz gyanánt. A vonatelgázoltatási öngyilkosságoknak ez a feltűnő gyakorisága most — a mint Rómából értesülünk — arra birta az olasz vasutak igazgatóságát, hogy a mozdonyok elé egy felfogó készüléket csatáltsanak. Ez pedig egy gépezet által működő hálóból áll, mely a halálra elszántat gyöngöden felkapva egy erre a célra szolgáló rekeszbe továbbítja és zárja. Különben az ördögös masina nagyon hasonlít az amerikai vonalokon régóta használatban levő u. n. „tehénfogókra” s midőn az öngyilkosjelöltet biztosan megmenti a később ugyanis megbánt haláltól: egyben ingyenes vasúti utazásban is részesíti a meghasonlottat. Es ez kelemes dolog!

* **Kellemetlen.** Szalmaözeveg (a vasutnál várja a fürdőből hazaérkező feleségét): Ez igazán boszantó! A mióta a feleségem oda van nem hordtam a jeggyűrűmet — s úgy meghiztam azóta, hogy most már nem megy rá az ujjamra.

* **Egy derék ember.** Kedves kis hirdetés olvasható a „Kotzenauer Stadtblatt” egyik múlt heti számában:

„Páratlan eset! Mivel szabad jószántamból jelentkeztem az iszákosságról vezetett kimutatásban leendő fölvételem iránt és minthogy erre még Kotzenauban nem volt eset, ime halljátok összes idevaló kocsmárosok és szeszgyárosok erős fogadalmaimat: „A mai naptól kezdve semmiféle italt, a mit nekem adtok, megfizetni nem fogok — legfeljebb csak megiszom! Richter Ottó.”

* **Kedves.** — Szegény Pista. A turfon letrött. Kétségbe volt esve, de a menyecske nagy lelki jelenlétet tanusított.

— Mit tett?

— Hát a mikor Pista elvesztette a fejét, a menyecske a maga fejét helyezte férjének a vállára.

REGÉNY.

A „Világ Szive”.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: Krampera János.

(Folytatás.)

116.

Leültünk az oltár előtti szabad téren részünkre odatett székre, Maya a középre, a sennor és én pedig az ő jobb és bal oldalára.

Az előadói tisztet vivő pap ekkor felállt s bejelentette, hogy a gyűlésnek első tárgya lesz, itélkezni három tanácstagnak, Mayának a Sziv Urnöjének, férjének a Tengerek Fiának és Ignationak a Vándornak büne felett, a kik engedelem nélkül át akartak szökni a hegységen s ezzel megszegték a felavatásukkor tett esküt. Felolvastván a részletes vádlevelet, megkérdezték tőlünk, tudunk-e valamit mentésünkre felhozni.

— Minden úgy történt, a mint hallottátok, urak, — szólalt fel Maya, — de kérek, hallgassátok meg, mi vitt rá arra, a mit tevének.

Attól a naptól kezdve, melyen rendelkeztek férjhez mentem, férjem is, én is folytonosan orgyilkosoktól voltunk körülvéve s rámutatók, ott ül a főpapi és tanácselnöki székekben az, a ki az orgyilkosok kezét vezette. Többeket itt látok azok közül, a kik a menekülésünk előtti napon Dimas szal élükön eljöttek hozzám.

Jusson csak eszükbe, mit mondtak volt nekem. Hogy összeesküvésnek jöttek nyomára, melyet Tikal hozott össze, hogy meggyilkolhassa férjemet, fiamat és barátomat, lord Ignatiót.

Azt is mondták, hogy Tikal ezen és más bünei miatt méltóságától meg akarják fosztani s a karjaiban levő gyereket fogják ma éjjel a Sziv népének urává felkenni. Nem úgy van-e, Dimas?

— Ugy van, Lady, — felelé az ősz pap, — vedd azonban tudomásul, hogy nem ti vagytok az egyedüliek, a kik felett ma éjjel itélkezni fogunk. A ti ügyeteket tetük ugyan elsőnek, de mindjárt utána a Tikalé kerül sorra. — Addig is azonban rangjánál és hivatalánál fogva ő fogja a tanácskozást vezetni.

Szavaira Tikal felugrott székéből, Dimas azonban feléje fordulván, komolyan rászólt:

— Viseld magad esendesen, Uram, vagy pedig csak annyit beszélj, a mennyit hivatalod megkíván. Te feletted is itélkezni fogunk, addig is tudj meg, hogy a menekülésben nem reménykedhetsz, mert testőrséged le van fegyverezve és minden utat a mi embereink állottak el.

Tikal haragtól reszketve ült vissza székébe, Maya pedig folytatá beszédét:

— Ugyanazon a napon, melyen Dimas nálam volt, midőn este magam maradtam szobámban, Nahua hozzám lopózott s meg akarta ölni gyerekeimet.

Ezután elbeszélte, hogyan hallottam meg én és a sennor az ő segélykiáltását, hogyan rohantunk be, fogtuk meg és kötöttük meg Nahuát.

— Erre aztán, Testvérek, hirtelen féltelmünkben menekülésre adtuk fejünket, mert nem akartunk olyan országban maradni, hol egy óráig sincs életünk biztonságban. Ime, ez a mi bűnünk, a büntetés a ti kezetekben van.

Mikor Maya bevégezte beszédét, én és a sennor vettük át a szót, mindenben meg erősítettük Maya elbeszélését s kijelentettük, hogy előre is megnyugszunk a Tanács ítéletében.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 19.

Bérletszünet.

Szelvény- és kedvezményes jegy nem érvényes.

Holnap, szerdán, október hó 17-én:

Simonffy Imre kir. tan. polgármester 25 éves jubileuma alkalmával, díszelőadásul:

I. Ünnepi nyitány

játssza a színházi zenekar.

II. „Simonffy Imréhez”

alkalmi költemény. Irta: Kun Béla. Szavalja: Fái Flóra.

III. Könyves Kálmán.

Történeti dráma 5 felvonásban. Irta: Jókai Mór.

SZEMÉLYEK:

Kálmán király	Bartha I.	Tárnócz . . .	Karacs Imre
Álmos . . .	Komjáthy J.	Ingoli . . .	Komjáthyé
Nádor . . .	Ist. Szatmár	Perzila . . .	Fái Flóra
Parajd . . .	Nagy Gyula	Tiszai halász	Sziklay M.
Bóth . . .	Ódry Árpád	Gomor . . .	Környey B.
Gálos . . .	Pataki Béla	Orvos . . .	Csatar I.

Színházi műsor.

Csütörtökön, okt. 18-án, bérlet 15. sz. „C” — *Boccaccio*, operette 3 felvonásban.

Pénteken, okt. 19-én bérlet 16. sz.

„A” — *Boccaccio*, operette 3 felvonásban.

Szombaton, okt. 20-án, bérlet 17. sz.

„B” — *Othello*, tragédia 5 felvonásban.

Vasárnap, okt. hó 21-én, két előadás: délután három órakor félhelyárral *Kis szökevény*, operette 3 felvonásban. Este 7 és fél órakor rendes helyárral, bérletszünet, először: *Muzslai bankó*. Eredeti új népszimű 3 felvonásban.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

MINDENMŰ

ISKOLAI SZEREK

RENKIVÜL NAGY VÁLASZTÉKBAN ÉS
LEGOLCSÓBBAN A

**CSOKONAI PAPIR-
KERESKEDESBN**

KOSSUTH-UTCZA 13. SZ. ALATT
SZEREZHETŐK BE.

UGYANITT

ISKOLAI KÖNYVEK KÖTESE

LEGOLCSÓBBAN ELVÁLLALTATIK.

8199. tkv.
1900.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy id. Erdős István végrehajthatónak ifj. Erdős István elleni végrehajtási ügyében, a debreczeni kir. törvényszék és a debreczeni kir. járásbíró területén lévő, a debreczeni 6861. sz. tjkvi A. + 3741/6. és 3742/7. hrsz. egy birtokot képző ingatlanokra és a rajta levő épületekre egészben 494 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak fogantatására határidőül **1900. évi november hó 5 ik napjának d. n. 3 órája** e kir. törvényszék árverési termébe kitézetett. Kikiáltási ár 494 korona, azonban az árverésre kitétt ingatlan szükség esetében a kikiáltási áron alól is el fog adni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban letenni, avagy az 1881. LX. t.-ezikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű előismerényt a kiküldött kezéhez letenni, vagy átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék, mint tkvi hatóság és Debreczen szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalánál tekinthetők meg.

Kelt a debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál, 1900. július hó 30-án.

Deák,

kir. törvényszéki bír.

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

■ rovathoz az egyszeri beiktatás 10 szög 40 fillér, minden további szög 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkből minden szög 2 fillérrel több. Vidékről beküldhetők az apró hirdetések postaküldeményben; a postaküldemény szelvényére az apró hirdetés sávjába is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Lakás.	Eladó	Pincze,	Régi könyvek
Igen csinos, udvari, földszint 3 szoba, konyha és első emeleti 2 szoba, konyha azonnal kiadó. Hatvan-utca 13.	egy hosszú, fiókos íróasztal, iroda számára. Értekezhetni Kossuth-utca 13. szóm alatt, a Csokonai-papírkereskedésben.	mely üveges borok beraktározására igen alkalmas, Kossuth-utca 13. számú házban kiadó. Értekezhetni ugyanott.	magyar, latin, német (tudományos művek), igen jutányos áron eladók. — Értekezhetni a Csokonai-nyomdában — Karabélyos Zoltánnal.

Lám Sándor

üveg-, peroxollán-, lámpa- és petróleum nagy raktára.

DEBRECZEN, Piaoz- és Hatvan-utca sarkán.

Ajánl valódi amerikai, finom

Csillár-(Császár-olaj)

és

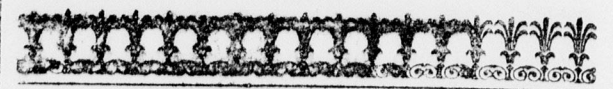
Szalón-petroleumot

házhöz szállítva, 5 és 10 literes kannákban, melynek jó minőségét eléggé bizonyítja az, hogy 8 év óta a t. fogyasztó közönség teljes melegegését mindig kiérdemelte és mai nap is a legnagyobb kelendőségnek örvend.

Szíves megrendelést várva

tisztelettel

Lám Sándor.

H.-Sámszon községben egy házot, egy szárazmalom a szükséges melléképületekkel együtt szabadkézből

eladó.

Értekezhetni ugyanott **Csire Mihály** malmossal.

CSOKONAI-NYOMDA

DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 13. SZ.

ELSÓRANGU * * * * *
KÖNYV- ÉS MŰNYOMDA
ÉS KÖNYVKÖTÉSZET * *

Ajánlkozunk a sokszorosító-szakmába vágó mindennemű munkák elkészítésére. Modern berendezésünkkel és künő munkaeőrőkkel a legnagyobb igényeket is kielégíthetjük.

Könyvnyomdánkban mindennemű egyszerű, de izléses nyomtatványok, valamint művészies kivitelű diszmunkák készülnek és pedig:

KERESKEDŐK RÉSZÉRE:

Árjegyzékek, körlevelek, számlák, jegyzékek, levélpapírok és borítékok, címkek, csomag-jegyek, áru-mintajegyek, bevásárlási könyvecskék, üzleti kártyák, csinos reklámplakátok és egyéb nyomtatványok.

TANINTÉZETEK RÉSZÉRE:

Az összes naplók, osztálykönyvek, diszes bizonyítványok, havi és évi értesítők, jegyzőkönyvek és tankönyvek.

ÜGYVÉDEK RÉSZÉRE

A legtöbb nyomtatványt raktáron tartjuk, a készleten nem levőt pedig — bármily mennyiségben — raktári áron készítjük el.

PÉNZINTÉZETEK RÉSZÉRE:

Mindennemű üzleti könyvek és egyéb kezelési nyomtatványok, u. m.: naplók, lejáratú jegyzékek, sorsolási értesítők és egyéb ismertetések csinos füzetekben, szerződések, kötelezvények, váltók, biztosítéki okiratok stb.

VIGALMI BIZOTTSÁGOK RÉSZÉRE:

Izléses kivitelű bál meghívók, programok, belépti jegyek, diszes táncrendek stb.

KÜLÖNBÖZŐ ALKALMAKRA:

Eljegyzési és esketési jegyek és egyéb családi értesítések elegáns kartonra vagy mindennemű új díszes finom papírra nyomva, névjegyek, levélpapírok stb.

Nyomatott a „Csokonai“-nyomdában Debreczenben.